ÜNİVERSİTE-YEREL EKONOMİ İLİŞKİSİNDE KUTUPLAŞMA TEORİSİ İYİ BİR MODEL OLABİLİR Mİ?

Nazım ÇATALBAŞ[*]

Özet

Bu çalışma'da yerel ekonomi-üniversite ilişkileri ele alınmıştır. Üniversitelerin yerel ekonomiye katkısında ekonomik, sosyal ve kültürel altyapı önemli rol oynamaktadır. Üniversitelerin yerel ekonomiye katkısını arttırmak ve topluma öncülük edebilmesini sağlamak için bu kurumlar alt ve üst yapısı mümkün olduğunca eksiksiz yerlere kurulmalıdır. Buna karşılık yükseköğretimden faydalanma tüm toplum kesimlerine eşit şekilde açık olmalıdır. Bunun için yükseköğretim kurumlarının yaygınlaştırılması önemlidir. Bu süreçte başta yükseköğretimde eğitim kalitesinin düşmesi olmak üzere ekonomik, sosyal, kültürel ve fiziki altyapı yetersizlikleri önemli belirleyicilerdir. Bu sorunları aşabilmek için üniversitelerin kurumsallaşmasının yanı sıra alt ve üst yapı eksiklerinin gidermek için imkânlarının arttırılmasına ihtiyaçları vardır.

JEL Sınıflandırması: *I21; I29; H79, O15*

Anahtar Kelimeler: *Üniversiteler, Yerel Ekonomi, Kalkınma Kutupları*

[*] Anadolu Üniversitesi İİBF, İktisat Bölümü

1. GİRİŞ

Yükseköğretim kurumları (üniversiteler) yerel ekonominin sosyal kurumudur. Bu kurum yerel ve ulusal kalkınmada anahtar role sahiptir. Bu Çalışma'da ilk önce yerel (bölgesel) kalkınma ve kalkınmada kutuplaşmış bölge (kalkınma kutupları üzerinde durulmuştur. İkinci olarak yerel ekonomiye üniversitenin katkısı belirtilmiştir. Üçüncü olarak kalkınma kutuplarını da dikkate alarak yerel ekonomiye katkıyı daha da arttırmada üniversitelerin nerelere kurulması gerektiğine değinilmiş ve yeni üniversitelerle ilgili kısa bir değerlendirmeye yapılmıştır.

2. YEREL EKONOMİ VE YEREL KALKINMA

Yerel ekonomi küçük bir şehrin veya bölgenin ekonomisini ifade edebileceği küresel ekonomi göz önüne alındığında ülke ekonomileri de yerel ekonomi kapsamına girmektedir. Yerel ekonomi mikro düzeyde olup, bölgesel ekonomi yerine veya birlikte de kullanılabilir. Makro ekonomik kalkınmanın temelinde yerel kalkınma vardır.

Yerel kalkınma yaklaşımı ile birlikte, bölge ve yöreler, geleneksel kalkınma iktisadının modern, akılcı bilgi biçiminde sunulan pasif rolünden sıyrılarak, tarihsel/kültürel zenginlikleri, kendilerine özgü nitelikler taşıyan kimlikler ile küreselleşen dünyada varolma mücadelesi veren aktif birimler haline dönüşmüşlerdir (Çakmak ve Erden, 2003: 126). Yerel ve bölgesel kalkınmada başarı sağlamak için mekanın kendine has niteliklerini ve belirleyicilerini dikkate alınmak gereklidir. Bu stratejisinin işletilmesi açısından bakıldığında, (içinde önemli bir şehir bulunan) bir "merkez" il ile onun çevresinde "hinterland" (iç bölge) oluşturan üç yada dört il bir araya getirilebilir (Göymen, 2005: 47).

Yerel (bölgesel) kalkınmada diğer önemli bir nokta ise kalkınma sürecinin ekonomik boyutunun yanı sıra siyasal, sosyal, kültürel ve sağlık boyutu olduğudur. Bu kapsamlı kalkınma sürecinde merkezi hükümetin, yerel yönetimlerin yanı sıra yerel ekonomik, ticari ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği önemlidir. Bu işbirliği ile bölgenin var olan durumuna göre kısa, orta ve uzun vadeli planlar hazırlanmalı ve uygulamaya sokulmalıdır.

3. YEREL KALKINMADA KALKINMA KUTUPLARI

Ekonomik kalkınma için kaynakların kıt olduğu bir ulusal ekonomide büyüme (daha geniş anlamda kalkınma) dengeli olmamaktadır. Dengeli kalkınma ancak gelişmiş ülkelerin koşullarına uygun düşmektedir (Dinler, 1998: 396). Her bölgenin kendine özgü şartları farklılıklara yol açmakta, bu ise dengesiz kalkınma kutuplaşmalarına (kalkınma kutuplarına) yol açmaktadır. Kalkınma kutupları (kutuplaşmış bölge) olgusu, sanayileşme sürecinde meydana gelen, bölgesel ekonomik farklılaşmadır (Han ve Kaya, 1997: 249).

Kutuplaşma teorisi ile ilgili ilk çalışmayı Fransız iktisatçı François Perroux yapmıştır. Ona göre ekonomik kalkınma ülkenin her yerinde aynı zamanda ortaya çıkmaz, bazı bölgeler öncelik kazanır. Bu bölgelerde ortaya çıkan kalkınma kutbu ekonomik birimlere bir yön göstermektedir. Böylece ekonomi içinde sürükleyici bir birim etrafında girdi-çıktı ilişkisi yoluyla sıkı etkileşme içindeki endüstriler topluluğunun yarattığı dinamik gelişme alanı bir kalkınma kutbu olarak tanımlanmaktadır (Erkan, 1987: 22).

Kalkınma kutuplarında sürükleyici birimin seçilmesinde A.O. Hirschmann'ın ifade ettiği gibi önsel ve gerisel bağlılık katsayısı (Toplam Sektörlerarası Bağlılık katsayısı) en yüksek olan sektöre ağırlık verilmelidir. P. Streeten dengesiz

kalkınma üzerindeki çalışmalarında Hirschmann'dan daha ileri gitmiştir (Dinler, 1998: 399). O'na göre dengeli kalkınmada birçok sektörün düşük kapasite ile üretim yapması kaynak israfıdır. Dengesiz kalkınmada ilk önce belirli sektörlerin gelişmesine öncelik verilerek ölçek ekonomisinden faydalanmak gerekir. Bu açıdan bakıldığında kalkınma kutbunun başarısında sürükleyici birimin doğru seçilmesinin önemli olduğu görülmektedir.

Sürükleyici birim ne kadar dinamik ve yeni faaliyetlerin ortaya çıkmasında ne kadar etkin ise, kutbun oluşması o kadar kolay olacaktır (Dinler, 1998: 403). Burada üç nokta önemlidir. Bunlar, sürükleyici birimin etkisinin zamanla ortaya çıkacağı, sürükleyici sektörün yöre ile sıkı bir ilişki içinde olması ve sıradan bir endüstriyel faaliyetin otomatik olarak sürükleyici birim olamayacağıdır. Söz konusu sektörün yöredeki tüm faaliyetlere egemen olabilecek bir üretim yapısında olması yani önsel ve gerisel bağlılık katsayısının yüksek, ölçek ve dışsal ekonomilere yol açacak yapıda olması önemlidir.

Geri kalmış bir bölgenin herhangi bir şehrinde belirli bir ekonomik faaliyeti başlatarak şehrin kalkınma kutbu haline dönüşmesini beklemek, fazla akıllıca değildir. Çünkü burada daha önce gelişmeyi tehdit eden engellerin kırılmış olması ve gelişmeyi başlatacak sürükleyici birimin, bu gelişmeyi sürükleyebilecek niteliklere sahip olması gerekir (Dinler, 1998: 415). Bu noktada sürükleyici birimin iyi seçilmesi ve bu doğrultuda bölge (veya şehrin) ekonomik, sosyal, coğrafi, kültürel yapısının iyi analiz edilmesi önem kazanmaktadır.

3.1. Kalkınma Kutuplarının Ortaya Çıkış Nedenleri

Ekonomik kalkınma ülkenin belli noktalarından (merkezlerinde, kutuplarında, bölgelerinde) başlar. Ekonomik kalkınmanın dengesiz bir şekilde gerçekleşmesini yani belli noktalardan (kutuplardan) başlamasını tarihsel bir rastlantıya, coğrafi konumlara, buluşlara (J.Schumpeter), stratejik etmenlere (J. Morice Clark) vb. birçok nedene bağlayanlar olmuştur. Günümüzde kalkınma kutuplarının birçok etmenden kaynaklandığı görüşü hakimdir. Yukarıda sayılan etmenlerle canlanan yerel ekonomik gelişme, giderek yeni faaliyetlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu uyarılmış yatırımlarla yerel ekonomi kalkınma kutbu haline gelir.

Çoğu iktisatçı da ekonomik gelişmenin her yerde aynı anda başlamasının imkansız olduğu ve bu gelişme başladığında, güçlü kuvvetlerin bunu başlangıç noktası etrafında yoğunlaştırma eğiliminde oldukları görüşündedir (Küçükaltan vd. , 2005: 4). Çoğu ülkede sanayileşme döneminde sanayi kuruluşlarının belli bir bölgede toplanmasının nedeni ilk başta ekonomik koşullardır. Ekonomik koşullar arasında sermayenin etkin kullanımı ilk başta gelmektedir. Diğer nedenler pazar büyüklüğü, altyapı koşulları, hammaddeye yakınlık ve yetişmiş insan gücü şeklinde sıralanmaktadır.

3.2. Kalkınma Kutuplarının Olumlu Yönleri

Kalkınma kutbunun doğması söz konusu bölgede ekonomik ve sosyal yapıda hareketliliğe neden olur. Bu gelişmelerden bazıları bölgede üretim ve kişi başına gelir artışı, teknolojik yenilikler ve yeni yatırımlar şeklinde sıralanmaktadır. Bu gelişmeler geleneksel bölgeler ile kutuplaşmış bölge arasındaki işgücü ve mal akımının yanı sıra ekonomik ve sosyal farklılığı ortadan kaldırabilir. Kuşkusuz bu süreç yavaş ve bölgeseldir (Han ve Kaya, 1997: 250). Ülke çapında farklılıkların azalması için uzun bir zamana ihtiyaç vardır.

Kalkınma kutuplarının kalkınmayı öteki bölgelere yayıcı etkileri olduğu gibi, bu bölgeleri geriletici etkileri de mevcuttur. Myrdal, çoğu kez geriletici etkilerin daha baskın olduğunu öne sürmektedir. Kalkınma kutuplarının altyapı ve dışsal ekonomiler gibi çekici yanları hem üretici hem de tüketicilerin en gerçekçi (rasyonel) davranan, en dinamik ve yeniliğe açık olanlarını kendine çeker (Han ve Kaya, 1997: 250). Kutuplaşmış bölgedeki başarı demografik, sosyal ve ekonomik gelişmeyi beraberinde getirecektir. Böylece üretim faktörlerinde merkeze doğru hareketlilik başlayacaktır.

Sanayileşme ile birlikte halkın değer yargıları ve inançlarında değişimle, modern topluma geçiş süreci yaşanacaktır. Yeni üretim faaliyetleri sosyal hareketliliği arttıracak, yeni işçi sınıfları ve patronlar ortaya çıkacaktır. Üretim faaliyetlerinin artması sonucu yükselen gelir tüketim alışkanlıklarının birçok sosyal konuda değişimi kaçınılmaz kılacaktır.

Kalkınma kutbundaki sürükleyicinin gücü paralelinde oluşacak ölçek ve dışsal ekonomiler yörenin kalkınmasını hızlandıracaktır. Yeni yatırımlara bağlı olarak tüketim, ara ve yatırım mallarına yönelik harcamalar artacaktır. Üretim faaliyetleri ve yatırımlar sonucu bölgenin satın alma gücü artacaktır. Yöredeki üretim faaliyetleri yeni teknolojilere yönelik talebi canlandırıp, araştırma ve geliştirme faaliyetleri gelişmesine yol açabilecektir.

3.3. Kalkınma Kutuplarının Olumsuz Yönleri

Kalkınma kutbunun çekim gücünün üretim faktörlerini (özellikle genç nüfusu) merkeze doğru çekmesi gelişmemiş yada az gelişmiş bölgeleri daha da geriye götürecek ve yoksullaştıracaktır. Diğer yandan merkezde (kalkınma kutuplarında) göç olgusu kentleşmeyi de beraberinde getirecektir. Bu noktada kent altyapısının yeni duruma göre hazırlanmaması gecekondulaşma gibi sorunları derinleştirecektir.

Kutbun çevresi üzerindeki geriletici etkisi kutbun ölçeğine bağlıdır. Dolayısıyla bir kutup ne kadar büyükse, çekim gücü o kadar önemli, geriletici etkisi de o kadar büyük olacaktır (Dinler, 1998: 407). Bu noktada kalkınma kutuplarının geriletici etkilerinin azaltılması için önlemler alınması gereklidir.

4. YEREL EKONOMİ-ÜNİVERSİTE İLİŞKİSİ

Üniversite yerel ekonominin bir sosyal kurumu olup, bu kurum akademik ve idari personel, öğrenciler ve tüzel kişiliği ile bulunduğu şehrin ekonomisini etkilediği gibi şehrin sosyal, kültürel, siyasal, bilimsel ve fiziki çevresiyle devamlı etkileşim halindedir. Eğer üniversitelerin sosyal birlikteliğe, ekonomik büyümeye katkıda bulunmaları isteniyorsa, üniversitelere daha fazla özerklik verilmeli, kaliteye ilişkin değerlendirmeler birleştirilmeli ve rekabet ortamı yaratılmalıdır.

Üniversiteler kamu tarafından finanse edildiği için kamunun yanı sıra vergi mükelleflerine karşı hesap vermelidir (Doldelinger, 2005: 18). Hesap verebilirlik Bologna Süreci'nin önemli konularındandır. Bu gelişme şeffaflığı, şeffaflık ise dolaylı olarak kaynakların daha etkin kullanımını sağlayacaktır. Kalite konusunda standartların konulması ve değerlendirmenin daha etkin ve objektif olması, yükseköğretim kurumları arasında rekabeti getirecektir. Burada önemli olan her açıdan eşit kurumlar arasındaki rekabettir. Bu noktada kamunun gerekli altyapı desteğini tam olarak yerine getirmesi önemlidir. Kaynakların etkin kullanıldığı, öğretim üyesi, öğrenci ve eğitim kalitesinin yüksek olduğu yükseköğretim kurumları

rekabetle birlikte yerel ve ulusal ekonomiye daha fazla katkı yapacaktır.

4.1. Üniversitenin Tanımı ve Kapsamı

Üniversite (Fransızca: université, Türkçe: Evrenkent) yüksek düzeyde eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan fakülte, enstitü, yüksekokul vb. alt bölümlerden meydana gelen ve öğrencilerine belirli ihtisaslar kazandıran öğretim ve araştırma kuruluşudur (http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%9Cniversite, "14.04.2007"). Üniversite coğrafi ve kültürel farklılıklar nedeniyle değişik biçimlerde toplumsal yapının kalbinde örgütlenmiş, siyasi erkten ve ekonomik güçlerden bağımsız, üreten, inceleyen, sorgulayan araştırma ve öğretme kurumları olarak tanımlanmaktadır (Sevgi ve İnce, 2004: 4).

Yükseköğretim kurumları (üniversite) ağırlıklı olarak, genellikle (barış zamanlarında) ulusal gereksinimlerce yönlendirilmeyen ama genelde ulusal yükümlükleri ve bazen de ulusal gereksinimleri yansıtan temel araştırmalar gerçekleştirirler (TÜBA, 2003: 39). Dünya yükseköğretim kurumları (Gürüz; 2001);

- Araştırma üniversiteleri,
- Geniş kitlelere yönelik eğitim yapan kitlesel eğitim üniversiteleri,
- Kısa süreli mesleki ve teknik yükseköğretim kurumları,
- Uzaktan eğitim kurumları,
- Kar amacı gütmeyen vakıflarca kurulan yükseköğretim kurumları,
- Kar amaçlı ve ticari yükseköğretim kurumları,
- Şirketlerin bünyelerindeki eğitim kurumları şeklinde faaliyet göstermektedirler.

Türkiye'de ise üniversiteler yaygın olarak kitlesel eğitim veren yükseköğretim kurumları olarak kabul edilmektedir. Buna karşılık devlet üniversitelerinin yanı sıra kar amacı gütmeyen vakıf üniversiteleri de bulunmaktadır. Yüksek öğretimin kalitesini arttırmak ve daha faydalı çıktı sağlamak için araştırma üniversitelerine ihtiyaç vardır.

4.2. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Ortamın Üniversite Üzerindeki Etkisi

Üniversite ile birlikte eğitim seviyesi yüksek, geniş bir ilgi alanına sahip bireyler (öğretim elemanı ve öğrenciler) çeşitli sosyal ve kültürel hizmetleri talep ederler. Bu açıdan bakıldığında İstanbul ve Ankara gibi büyük şehirler önemli bir avantaja sahiptir. Tiyatro, sinema, eğlence vb. sosyal ve kültürel hizmetlerin tümünden veya bir kısmından yoksun olan bölgeler (şehirler) ilk başta bir ilk başta öğrenci ve öğretim elemanları için cazip gelmeyecektir. Daha sonra bu hizmetlere yönelik talepler söz konusu bölgede sosyal ve kültürel hizmetlerle ilgili yatırımları arttıracaktır. Bu yatırımların hemen gerçekleşmesini beklemek fazla iyi niyetli bir yaklaşım olacaktır.

Yaklaşık elli yıl önce akademi ve 34 yıl ise önce üniversite kurulan Eskişehir'de sosyal ve kültürel faaliyetlerle ilgili şehir tiyatroları altı yıl önce, senfoni orkestrası ise 3 yıl kadar önce kurulmuştur. Günümüzde Eskişehir'de iki üniversite, 2756 öğretim elemanı ve yaklaşık 50 bin yükseköğretim öğrencisinin bulunmaktadır. 2003 yılındaki İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması'nda Eskişehir 6 ncı'dır. Eskişehir'in durumundan hareketle küçük il ve ilçelerde kurulan fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokullarındaki eksiklikler ve olumsuzluklar daha iyi anlaşılacaktır.

4.3. Üniversitenin Yerel Ekonomiye Katkıları

Yükseköğretim kurumları (özellikle üniversite) hem yerel ekonomi hem de ülke ekonomisi için en önemli tetikleyici unsurlardandır. Üniversiteler hem gelir/harcama akımları hem de

istihdamla önemli bir ekonomik birimdir (Bleaney, 1992: 305). Yükseköğretim sürecinden geçen bireyler ilk olarak eğitim ve öğretim sürecinde yaptıkları harcamalarla, ikinci olarak nitelikli işgücü olarak üretim sürecine katıldıklarında yerel ve ulusal ekonomiye katkıda bulunmaktadırlar. Diğer yandan eğitim faaliyetleri için kamu ve özel sektörün yaptığı harcamalarda yerel ve ulusal ekonomiye katkı sağlamaktadır. Bu katkılar Lewis (1988) ve Atik (1999) tarafından doğrudan, dolaylı ve uyarılmış , Bleaney ve diğerleri (1992) tarafından ise doğrudan ve dolaylı katkılar şeklinde ifade edilmiştir. Bu çalışmada ise Lewis (1988) ve Atik (1999)'in sınıflandırması esas alınmıştır.

4.3.1. Doğrudan Katkılar

Doğrudan katkılar, "doğrudan istihdam" ve "doğrudan gelir" olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Bilginoğlu vd. , 2002: 6). Üniversite bünyesinde çalışan idari ve akademik personel yerel ekonomideki doğrudan istihdam katkısıdır. Üniversitede istihdam edilen personele ödenen ücret ve maaşlar doğrudan gelir kapsamına girmektedir. Doğrudan istihdama part-time çalışan burslu öğrencileri ve diğer çalışanları da eklemek mümkündür. Bazı çalışmalarda öğrenci birliklerinden gelir elde edenler ile burada çalışanları dolaylı ve uyarılmış katkılarda sayılmasına rağmen, doğrudan katkılar içinde göstermiştir (Lewis, 1988:54).

4.3.2. Dolaylı Katkılar

Üniversite doğrudan istihdam ettiği işgücünün dışında yerel faktör sahiplerinden de mal ve hizmet alımı yapmaktadır. Bu işlemler sonunda dolaylı katkılar ortaya çıkmaktadır. Çoğu durumda bu katkılar gelir ve istihdam gibi farklı şekillerde ortaya çıkmaktadır (Lewis, 1988: 54). Dolaylı gelir etkisinin belirlenmesinde kullanılabilecek bir yöntem, üniversiteye satılan malların yerel katma değerini belirlemektir (Bilginoğlu vd. , 2002: 7). Burada faktör sahiplerinin (firmaların) ne kadar yerel girdi kullandığı da önemlidir. Eğer firma çok fazla yerel girdi kullanmıyorsa, yerel ekonomi için dolaylı katkılar o derece az olacaktır.

İkinci dolaylı katkı yükseköğretim kurumların öğrenim gören öğrencilerin yaptıkları harcamalarla yerel ekonomiye yaptıkları katkıdır. Bu katkılardan bazıları kolaylıkla hesaplanırken, bazılarını hesaplamak imkansızdır. Öğrencilerin yurt ve öğrenci birliklerine ödedikleri ücretler, çeşitli kurumlara yaptıkları bağışlar, yerleşkedeki kitapevlerinde yaptıkları harcamalar ve yerleşkedeki banka şubelerinin bireysel gelirleri dolaylı katkılar içinde yer almaktadır. Bu katkıları hesaplamak diğerlerine göre nispeten kolaydır.

Öğrenciler bulundukları şehir içinde farklı mal ve hizmet talebinde bulunmakta ve çeşitli harcamalar yapmaktadırlar. Bu harcamaları tam olarak hesaplamak olanaksız olup, yaklaşık olarak tahmin edilir. Öğrencinin çeşitli mal ve hizmetlere yönelik harcamaları (barınma, yiyecek, içecek, şehir içi ve şehirlerarası yolcu taşımacılığı ve eğlence) büyük ölçüde yerel katma değer yaratırken kitap, elbise vb mal ve hizmetlere yönelik harcamalar daha düşük yerel katma değer yaratmaktadır (Lewis, 1988: 55). Bunun yanı sıra öğretim elemanları da mal ve hizmet alımları yerel ekonomiye önemli ölçüde dolaylı katkılar sağlamaktadır.

Üniversite belki de en önemli dolaylı etkisi beşeri sermaye stokuna yaptığı katkıdır. Diğer yandan üniversite ile birlikte şehrin havası değişmekte, bilimsel etkinlikler artmakta ve şehirdeki ekonomik faaliyetlerde önemli bir canlanma olmaktadır. Yükseköğretim kurumları bulunduğu bölgenin eğitim, öğretim ve kültürel altyapının gelişmesine katkıda bulunmakla kalmaz aynı zamanda bölgenin ekonomik

kalkınması içinde itici (destekleyici) bir güç oluşturmaktadır.

Üniversite nitelikli bireyler yetiştirerek beşeri sermaye stokuna önemli bir katkıda bulunmaktadır. Üniversiteler birlikte hem yerel hem de ulusal çapta bilimsel faaliyetler artmakta, bilgi birikiminin üretime aktarılması ise üniversite-sanayi işbirliği ve Araştırma-Geliştirme(AR-GE) ile olmaktadır. Bu noktada araştırma üniversitelerin var olması önemlidir.

4.3.3. Uyarılmış Katkılar

Yerel ekonomide doğrudan ve dolaylı katkılar sonucunda iş ve gelir elde eden bireyler yaptıkları harcamalarla yeni bazı mal ve hizmetlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadırlar. Burada arz esnekliği düşük veya atıl kaynak yok ise gelir artışı ile artan talep fiyatların yükselmesine neden olacaktır. Bu sorun yerel ekonomiye başka yerlerden kaynak transferi ile çözülecektir.

Uyarılmış katkılar "Keynesyen Çarpan Etkisi" ile ortaya çıkmaktadır. Keynesyen Çarpan Etkisi'ndeki süreçte öğrencilerin ve/veya üniversitenin başlangıçtaki belli bir miktardaki harcaması yerel ekonomide daha fazla gelir yaratmaktadır. Çarpan etkisi ile uyarılmış ekonomik faaliyetler doğrudan ve dolaylı vergi gelirlerini arttıracaktır. Birey gelir artışı sonucu tasarruf eğilimlerinin artması, yerel ekonomi dışından mal ve hizmetler çarpan katsayısını dolayısıyla uyarılmış katkıları düşürecektir. Devletin yapacağı transfer ödemeleri (işsizlik parası vb. harcamalar) uyarılmış katkıların artmasını sağlayacaktır.

5. KUTUPLAŞMA TEORİSİNİN ÜNİVERSİTE KURULUŞ YERİNE UYGULANABİLİRLİĞİ

Kutuplaşma Teorisi'nde (kalkınma kutuplarında) belirli bir sürükleyici sektör söz konusudur. Bu açıdan bakıldığında yerel ekonomik kalkınmada üniversite sürükleyici değil tamamlayıcı (destekleyici) birimdir. Eğitimin katma değeri yıllar sonra çıkmaktadır. Eğitim ekonomik faaliyetler ve özellikle de ekonomik kalkınma açısından önemlidir. Eğitim insanın kabiliyetlerini geliştirerek ekonomik kalkınmada katkısını arttıran sürekli faaliyetler dizisidir. Çünkü eğitim sürecinden geçen bireyler özellikle sanayi ve hizmetler sektörlerinde istihdam edilmektedir. İstihdam olanaklarının kısıtlı veya hiç olmadığı yerde eğitimli işgücünün gelişmiş şehirlere (bölgelere) kaçışı engellenemez. Bu açıdan bakıldığında ekonomik ve sosyal gelişmişlik açısından oldukça geri kalmış bir şehre yükseköğretim ilgili bir kurumun (üniversite) açılmasından beklenen faydada azalma söz konusu olacaktır.

Yeni açılan üniversitedeki fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokullarının küçük ilçe ve yerleşim merkezlerine dağınık bir yayılması yerine mümkün bir arada olması veya aynı şehirde olması önemlidir. Böylece ilk olarak şehirde önemli bir öğrenci nüfusu oluşacak, yerel ekonomik birimler hızla bu yeni topluluğun ihtiyaçlarını karşılayacak mal ve hizmetleri üretecektir.

Küçük yerleşim merkezlerinde öğrenci nüfusunun azlığı yerel ekonomik birimler için çok etkili olmayacak öğrenci ve öğretim elemanlarının ihtiyaçlarına çok daha geç cevap verilecektir. Küçük yerleşim merkezlerindeki olumsuzluklar öğrencilerin buralarda ikamet etmesini engelleyecek, öğrenciler büyük yerleşim merkezlerinden sadece dersler için küçük yerleşim merkezlerine gidecektir. Bu ise yerel ekonomiye katkıyı en aza indirecektir. Dolayısıyla küçük yerleşim merkezlerindeki ekonomik, sosyal ve kültürel imkanların yetersizliği hem yerel ekonomiye katkıyı düşürecek, hem de yükseköğretimde sosyal ve kültürel etkinliklerle ilgili talebi cevaplanamayan öğrenci yükseköğretimden istenildiği ölçüde faydalanamayacaktır. Bu ise

ülkenin beşeri sermaye stoku açısından olumsuzluğa neden olacaktır.

Ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan gelişmiş, sanayi faaliyetlerinin yoğun olduğu bölgelerde kurulan üniversiteler daha hızlı büyümekte ve nitelik açısından da doğru orantılı bir görüntü sergilemektedirler. Sanayi gibi katma değeri yüksek olan sektörlerin bulunduğu şehirlerde kurulan üniversiteler şehirdeki sanayi kuruluşlarıyla yaptığı ile işbirliği ölçüsünde yerel (şehir) ekonomiye önemli katkılarda bulunabilir. Bu etkiler özellikle Büyükşehirler dışındaki Anadolu illerinde daha sağlıklı bir şekilde gözlemlenebilmektedir (Gürkan ve Karataş, 2004: 69). Altyapısı tamamlanmış ve nitelikli öğretim elemanı fazla olan üniversitelerin yerel ve ulusal ekonomiye katkısı büyük ölçüde artacaktır.

Yapılan bir Çalışmada Cumhuriyet ve Erciyes Üniversitelerinin şehir ekonomilerine katkıları araştırılmıştır. Erciyes Üniversitesi Cumhuriyet Üniversitesi'nden daha sonra kurulmuş olmasına karşılık, yerel ekonomide yaratılan gelir ve istihdama katkı açısından Erciyes Üniversitesi'nin önde olduğu tespit edilmiştir (Erkekoğlu, 2000: 227). Üniversitelerin gelişmesinde yerel ekonominin gelişmişlik düzeyi de önemli bir belirleyicidir. Erciyes Üniversitesinin avantajı Kayseri gibi gelişme potansiyeli yüksek olan bir kentte (bir çeşit kalkınma kutbu da diyebiliriz) bulunmasıdır.

5.1. Üniversitelerin Ülke Çapına Yayılması ve Sonuçları

Yükseköğretimde okullaşma oranı % 15'e kadar ise "ayrıcalıklı gruplara özgü", bu oran % 35 ve daha fazla ise "kütlesel" yükseköğretim sistemlerinden söz edilmektedir (Karluk, 2005: 15). Cumhuriyetin ilk yıllarında büyük şehirlerde üniversiteler var iken, 1946 yılından sonra yerel ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel kalkınma için üniversitelerin ülke çapına yaygınlaştırılmasına gidilmiştir.

Türkiye'de yükseköğretimde okullaşma oranı son yıllarda açılan yeni fakülte, yüksekokul, meslek yüksekokulu ve üniversitelerin yanı sıra arttırılan kontenjanla birlikte yükselmiştir. Yükseköğretimde okullaşma oranı 1997-1998 öğretim yılında % 10.25 iken 2005-2006'da % 18.85 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran açıköğretim ile birlikte sırasıyla % 19.52 ve % 34.46'dir. Türkiye gerçek anlamda yükseköğretimi büyük kitlelere ulaştıramamıştır. Türkiye gerek nüfusu, gerekse ulaşmak istediği hedefler açısından çok sayıda yükseköğretim kurumuna ihtiyacı olan bir ülkedir (Özbay, 1990: 133).

Yükseköğretim kurumlarının (üniversitelerin) ülke çapına yayılması eğitim hizmetini toplumun tüm kesimine götürme bakımından önemlidir. Yeni yükseköğretim kurumları (özellikle üniversite) kuruluşunda objektif davranılmaması nedeniyle gerekli alt ve üst yapının olmadığı yerlere üniversite kurulmuştur. Burada "her ile bir üniversite" ve "her ilçeye bir yüksekokul" yaklaşımının olumsuz yönleri oldukça fazladır. Özbay (1990) üniversitenin bir "sosyal hizmet" kurumu olmadığını ve yalnızca bölge kalkındırma için üniversite kurulmaması gerektiğini ifade etmektedir (Özbay, 1990: 120). Bu yaklaşımda büyük ölçüde eğitim kalitesindeki kaygı ön plana çıkmaktadır. Eğitim kalitesindeki düşüşe paralel olarak üniversite kendisinden beklenen işlevleri yerine getirememektedir. Bu ise çoğunlukla bilim insanları arasında "tabela üniversitesi" "gerçek üniversite" tartışmalarına neden olmaktadır.

Öğrencinin öncelikle önem verdiği eğitim kalitesidir (Gülcan vd., 2002: 108). Yetersiz akademik kadroya rağmen yeni bölümlerin açılması, kontenjanların arttırılması, küçük ilçelere sırf ekonomik kaygılarla meslek yüksekokulu ve fakülte

açılması eğitimin kalitesini olumsuz yönde etkileyecektir. Bağlı olarak nitelikli öğrencilerin söz konusu yerlerdeki yükseköğretim kurumlarını tercih etmemesi ve tercih etse bile ayrılması büyük ölçüde kaçınılmaz olacaktır. Günümüzde bazı meslek yüksekokullarında söz konusu olumsuzluklar mevcuttur.

Yükseköğretim kurumlarının ülke çapına yayılmasında üniversite kurulacak iller, buralara hangi fakülte, yüksekokul, ve meslek yüksekokulunun yanı sıra hangi bölüm veya programların açılacağı iyi seçilmelidir. Bu seçimde ulusal ekonominin yanı sıra yerel ekonominin de kaynak dikkate alınmalıdır. Türkiye hem yerel hem de ulusal anlamda kalkınmak için yükseköğretime ihtiyaç duyarken, sınırlı ekonomik kaynaklarla yetiştirilen çoğu üniversite mezunu istihdam edilememektedir.

İşsizlik oranında yükseköğretim mezunlarının oranı hala çok yüksektir. 2007 Ocak ayında işsizlik oranı % 11 iken yükseköğretim mezunlarında işsizlik oranı % 9.5'tir (TÜİK, 2007). Bazı sektörlerde ise nitelikli işgücü sıkıntı çekilmektedir. Bu vb. çelişkilerin ortaya çıkmasında fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokulu gibi üniversite birimleri ve yeni üniversitelerin yerel ve ulusal ekonominin ihtiyaçlarına göre şekillendirilmemesi etkili olmuştur.

5.2. Yeni Açılan Üniversitelerin Değerlendirilmesi

Yeni açılan üniversitelerde ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeyi çok fazla dikkate alınmamıştır. Başta Namık Kemal Üniversitesi olmak üzere Uşak, Mehmet Akif Ersoy, Rize, Amasya, Ahi Evran, Düzce ve Hitit Üniversitelerinin bulundukları illerin gelişmişlik düzeyleri diğerlerine göre iyidir. Yeni üniversitelerin çoğu yetersiz, ekonomik, sosyal ve kültürel imkansızlıkların yanı sıra fiziksel olarak altyapı yetersizliklerine karşı karşıyadır. Buna karşılık öğrenci mevcutları giderek artmaktadır.

Yeni üniversitelere yükseköğretim kurumlarının açısından bakıldığında yüksekokul ve meslek yüksekokulu ağırlıklı olduğu görülmektedir. Bozok, Düzce, Hitit, Kastamonu, Rize ve Ordu Üniversitelerinde fakültelerin nispeten ağırlıktadır. Öğrenci dağılımında ise yüksekokul ve meslek yüksekokullarındaki öğrencilerin ağırlığı gözükmektedir. Yeni üniversiteler akademik personel özellikle akademik yeterliliğini ispatlamış, profesör, doçent ve yardımcı doçentler oldukça yetersiz durumdadır. Bu kurumlarda özellikle meslek yüksekokullarında eğitim daha çok öğretim görevlileri tarafından verilmektedir.

Tablo 1: 15 Yeni Üniversiteye İlişkin Çeşitli Göstergeler (2006-2007)

			Öğrenci		Akademik Personel														
	A.B.	Sayı	Y.K.	Top.	Top.	Prof.	Doç.	Y.D..	Ö..G.	Okt.	Uzm	A..G	A	B	C	D	E	F	G
Adıyaman Üniversitesi	Top.	7	1385	3886	68	1	2	13	37	5	3	7	57	3886	1943	299	105	777	1295
	Fak.	2	247	1283	31	1	2	12	8	2		7	41	1283	642	107	160	642	
	Y.O.	1	82	344	7			1	14	1	3		49			344	25	344	115
	MYO	4	1056	2259	30				15	2			75				151	1130	
Ahi Evran Üniversitesi	Top.	8	2233	8343	173	2	5	42	70	20		34	48	4172	1669	199	119	417	
	Fak.	2	768	4399	124	2	5	38	34	17		28	35	2200	880	116	129	259	
	Y.O.	2	94	458	10			1	3	3		6	46			458	153	153	
	MYO	4	1371	3486	39			3	33				89			1162	106		

Aksaray Üniversitesi	Top.	8	1220	3989	152	2	4	28	54	10	0	55	26	1995	997	142	74	399	
	Fak.	2	204	1132	93	2	3	21	11	3		52	12	566	377	54	103	377	
	Y.O.	2	161	637	13			1	9			3	49			637	71		
	MYO	4	855	2220	46			6	34	7			48			370	65	317	
Amasya Üniversitesi	Top.	4	1671	6224	117	1	1	31	72	2	2	8	53	6224	6224	201	86	3112	3112
	Fak.	1	576	2984	62	1	1	26	29	1	2	2	48	2984	2984	115	103	2984	1492
	Y.O.	1	41	196	2				2				98				98		
	MYO	2	1054	3044	53			5	41	1		6	57			609	74	3044	
Bozok Üniversitesi	Top.	6	1697	5412	81	3	3	16	34	5		20	67	1804	1804	338	159	1082	
	Fak.	3	430	2337	51	3	3	15	10			20	46	779	779	156	234		
	Y.O.	1	41	182	4				3	1			46				61	182	
	MYO	2	1226	2893	26			1	21	4			111			2893	138	723	
Düzce Üniversitesi	Top.	7	1622	5617	478	31	15		71	17	8	221	12	181	374	49	79	330	702
	Fak.	3	280	1393	381	30	15	97	25	1	6	207	4	46	93	14	56	1393	232
	Y.O.	2	131	598	34			6	8	6	2	12	18			100	75	100	299
	MYO	2	1211	3626	63	1		12	38	10		2	58	3626		302	95	363	
Erzincan Üniversitesi	Top.	9	1903	6226	179	1	6	81	54	8	3	26	35	6226	1038	77	115	778	2075
	Fak.	3	653	2891	98	1	5	59	12	3		19	30	2891	578	49	241	964	
	Y.O.	1	52	217	8			1	5			2	27			217	43		
	MYO	5	1198	3118	73		1	21	37	5	3	5	43		3118	148	84	624	1039
Giresun Üniversitesi	Top.	8	2508	8161	186		1	29	108	18	3	27	44		8161	281	76	453	2720
	Fak.	3	476	2536	102		1	28	37	8	2	26	25		2536	91	69	317	1268
	Y.O.	1	72	310	10				6	3	1		31				52	103	310
	MYO	4	1960	5315	74			1	65	7		1	72			5315	82	759	
Hitit Üniversitesi	Top.	8	1740	4843	145	4	5	33	60	5	2	36	33	1211	969	147	81	969	2422
	Fak.	4	495	1611	89	4	4	31	13	1	1	35	18	403	403	52	124	1611	1611
	Y.O.	1	41	179	9			1	8				20			179	22		
	MYO	3	1204	3053	47		1	1	39	4	1	1	65		3053	3053	78	763	3053
Kastamonu Üniversitesi	Top.	6	1703	6647	136	4		37	62	7	2	24	49	1662		180	107	950	3324
	Fak.	3	529	3376	91	4		36	27	3	1	20	37	844		94	125	1125	3376
	Y.O.	2	112	490	16				9	3		4	31				54	163	
	MYO	1	1062	2781	29			1	26	1	1		96			2781	107	2781	2781
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Top.	8	4233		174	4	4	40	89	13	1	23	69	2994	2994	299	135	921	11974
	Fak.	2	694	3285	104	4	4	37	30	5	1	23	32	821	821	89	110	657	3285
	Y.O.	1	124	517	12				11	1			43				47	517	
	MYO	5	3415	8172	58			3	48	7			141			2724	170	1167	
Namık Kemal Üniversitesi	Top.	12	3144		277	36	9	83	87	9		53	37	288	1154	125	119	1154	
	Fak.	2	231	1767	172	36	9	69	4	1		53	10	49	196	26	442	1767	
	Y.O.	1	41	189	7				7				27				27		
	MYO	9	2872	8429	98			14	76	8			86			602	111	1054	
Ordu Üniversitesi	Top.	7	1687	5661	93	6	1	27	35	7		17	61	944	5661	210	162	809	
	Fak.	4	271	1439	52	5	1	23	6	2		15	28	288	1439	63	240	720	
	Y.O.	1	41	180	7			1	6				26			180	30		
	MYO	2	1375	4042	34	1		3	23	5		2	119	4042		1347	176	808	
Rize Üniversitesi	Top.	6	2084	6277	173	2	4	44	57	11	8	47	36	3139	1569	143	110	571	785
	Fak.	4	210	1330	123	2	4	44	18	4	4	47	11	665	333	30	74	333	333
	MYO	2	1874	4947	50				39	7	4		99				127	707	1237
Uşak Üniversitesi	Top.	11	2150	7899	142	5	2	53	52	2	2	26	56	1580	3950	149	152	3950	3950
	Fak.	4	1048	5170	110	5	2	51	22	2	2	26	47	1034	2585	101	235	2585	2585
	Y.O.	1	62	253	6			1	5				42			253	51		
	MYO	6	1040	2476	26				25				95				99		

Kaynak: ÖSYM, **2006-2007 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri Kitabı.**

A.B.: Akademik Birim, Y.K.: Yeni Kayıt, A: Öğrenci/Akademik Personel, B: Profesör başına öğrenci, C: Doçent başına öğrenci, D: Yard.Doç. başına öğrenci, E: Öğr.Grv. başına öğrenci, F: Okutman başına öğrenci, G: Uzman başına öğrenci

Çağdaş üniversite toplumla iç içe olmalı ve toplumun gelişmesine öncülük edecek yapıda olmalıdır. Üniversitelerin bu çok yönlü fonksiyonlarını başarabilmeleri, ancak, çağdaş kurallara göre kurulup gelişmesi ve yönetilmesi ile mümkün olabilir (Demir, 1996: 208). Bu görev köklü üniversitelerin çoğu için kolaylıkla yapılabilecek iken yeni kurulan veya çeşitli imkansızlar ile karşı karşıya olan üniversiteler için zorlukla yerine getirilecektir. Bölge ihtiyaçlarına cevap vermek, yükseköğretimi yaygınlaştırmak ve kalitesini arttırmak, yerel ekonomiye katkıda bulunmak, kentin sosyal ve kültürel gelişmişlik düzeyini yükseltmek vb. amaçlarla kurulan çoğu yeni üniversitede yukarıda sayılan nedenlerden dolayı çelişkiler ortaya çıkacaktır.

6. SONUÇ

Yeni üniversiteler kurulmadan önce ekonomik, sosyal ve kültürel imkanlar tesis edilmeli veya bu eksiklikler çok kısa sürede tamamlanmalıdır. Böylece üniversitenin kendi sorunlarından kurtulup ve amaçlarını daha etkin bir şekilde gerçekleştirebilmesi ve bölge ihtiyaçlarına cevap verebilmesi sağlanmalıdır.

Üniversitenin yerel (bölgesel) kalkınmaya katkıda bulunma ilk önce bölgenin rekabetçi olması ikinci olarak üniversitenin yenilikçi olması gerekir. Tek tip üniversite yerine amaç ve işlevlerine göre farklı yapılar oluşturularak eğitim ve öğretim kalitesi arttırılmalıdır. Üniversiteler kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra sivil toplum örgütleriyle işbirliğini üst düzeyde tutmalıdır.

Yeni açılan üniversitedeki fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokullarının küçük ilçe ve yerleşim merkezlerine dağınık bir şekilde yayılması yerine mümkün olduğunca bir arada olması veya aynı şehirde olması önemlidir. Böylece hem öğretim elemanları hem de öğrenci her alanda sinerjiden faydalanacaktır. Bu ise toplamda yerel ve ulusal ekonomiye daha fazla katkı sağlayacaktır. Yükseköğretim kurumlarının belli bölgelerde (şehirlerde) toplanması diğer bölgeler için olumsuz yaratacaktır.

Yükseköğretim kurumlarının yaygınlaştırılması hedefleniyorsa ABD ve Hindistan gibi Silikon Vadisi tarzında araştırma üniversiteleri (enstitüleri) kalkınma potansiyeli olan bölgelere toplanmalıdır. Böylece üniversite-sanayi işbirliğinin yanı sıra üniversitenin yörenin ihtiyaçlarına uygunluğu sağlanır. Bu işbirliği müfredatın günün ihtiyaçlarına göre şekillenmesine, staj imkanlarının artmasına, bilim parkının gelişmesini sağlayacaktır. Bu sayede mezunların işsiz kalması asgari düzeye çekilebilecek ve daha nitelikli profesyoneller iş hayatına girecek ve üretim sürecine katılacaktır. Araştırma üniversiteleri dışından kalan yükseköğretim kurumları gerekli alt ve üst yapı tamamlandıktan sonra yaygınlaştırılmalıdır.

KAYNAKÇA

Atik, H. (1999), Üniversitelerin Yerel Ekonomiye Katkıları: Teori ve Erciyes Üniversitesi Üzerine Bir Uygulama", **Erciyes Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi** 15, s. 99-109

Bilginoğlu, M. A. vd. , **Erciyes Üniversitesi'nin Kayseri İli'nin Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Yapısına Etkileri,** Erciyes Üniversitesi Yayınları, No: 135, Kayseri, 2002

Bleaney, M. F. et al (1992), "What Does A University Add To Its Local Economy" **Applied Economics,** 24, 305-311.

Çakmak, H. K. ve L. Erden (2003), "Yeni Sanayi Odakları ve Sanayinin Yeni Mekan Arayışları: Denizli ve Gaziantep Örneği", **Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,** C. 6, S. 1, 111-129.

Demir, Ramazan **Üniversitenin Bugünü ve Yarını**, 2. Baskı, Palme Yayıncılık: Ankara, 1996.

Dinler, Z. **Bölgesel İktisat**, Beşinci Basım,Ekin Kitabevi: Bursa, 1998.

Doldelinger, G. "Avrupa Yükseköğretim Alanının Mevcut Durumu" **Uluslararası Yükseköğretim Konferansı**, Yükseköğretim Kurulu Yayını: Ankara, 2007.

Erkan, H. **Sosyo-Ekonomik Bölgesel Gelişme**, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları: İzmir, 1987.

Erkekoğlu, H. (2000), "Bölge Üniversitelerinin Yerel Ekonomiye Katkıları: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneği", **Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,** Sayı: 16, 211-229.

Göymen, K. "Türkiye'de Bölge Politikalarının Evrimi ve Bölgesel Kalkınma Ajansları", Yerel Kalkınma İçin Ortaklıklar . 23-23 Ekim 2004 tarihlerinde İstanbul Politikalar Merkezi tarafından düzenlenen uluslararası konferansa sunulan bildiri, s, 47.

Gülcan, Y. vd. , "Yüksek Öğretim'de Öğrenci Doyumu: Kurumsal Bir Çerçeve ve Görgül Bir Araştırma", **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,** C. 7 S. 1,(2002) s. 99-114.

Gürkan, Ö. ve M. Karataş, **Muğla Üniversitesinin Yöreye Yönelik Sosyo-Ekonomik Katkılarının Araştırılması,** Yayın No: 46, Muğla Üniversitesi Yayınları: Muğla, 2004.

Gürüz, K., **Dünya'da ve Türkiye'de Yükseköğretim**, ÖSYM Yayınları, Ankara.,2001.

Han, E. ve A. A. Kaya, **Kalkınma Ekonomisi,** Düzeltilmiş ve Genişletilmiş İkinci Baskı, Birlik Ofset: Eskişehir, 1997.

Küçükaltan, D. vd. (2005), "Bölgesel Kalkınmada Kültürel Turizmin Etkisi: Kırkpınar Yağlı Güreşleri Örneği", **Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 6, S. 1 1-22.

Karluk, S. R. , **Türkiye Ekonomisi'nde Yapısal Dönüşüm,** Gözden Geçirilmiş 10. Baskı, Beta Basım Yayım A.Ş. : İstanbul, 2005.1

Lewis, J. A. (1988), "Assessing the Effect of the Polytechnic, Wolverhampton on the Local Community" **Urban Studies**, 25, 53-61

Özbay, F. "Dünyada ve Türkiye'de Üniversite Sorunları" **Yükseköğretimde Sorunlar ve Çözümler,** Üniversite Öğretim Öğretim Üyeleri Derneği, Cem Yayınevi: İstanbul, 1990.

Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), **21.Yüzyılda Bilim İnsanı Yetiştirme Üzerine Öneriler**, Birinci Basım, Sıra No: 4, TÜBA Yayınları: Ankara, 2003, s. 39.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), **Haber Bülteni**, Sayı: 58, Ankara, 2007.